

Samen opleiden; een cadeau voor iedereen

VERHALEN UIT DE PRAKTIJK

Academische Opleidingschool

PO Noord-Nederland

Inhoudsopgave

04

VOORWOORD:
HEIDI RUBINGH

14

EEN GOEDE
INVESTERING
VAN TIJD EN INZET

06

INZICHT
ONTWIKKELEN
IN HET VAK

16

MEER(WAARDE)
STAGES IN HET
SPECIAAL ONDERWIJS

08

DOEN WAT JE
WILT LEREN

18

ONDERWIJSINNOVATIE;
VERNIEUWEN NAAR
EEN BETERE
KWALITEIT!

10

STUDENT EN SCHOOL
HEBBEN VEEL AAN
ELKAAR

20

EEN PLEK WAAR JE
MEER LEERT DAN
LESGEVEN

12

(ON)ZEKER VAN JE
ZAAK

22

ONDERZOEK VERBINDT
THEORIE EN PRAKTIJK

Voorwoord

Soms doe je een poging om mensen te overtuigen van iets moois. Een soort cadeau, dat je graag aan anderen wilt laten zien of zelfs wilt geven. Maar wat als ze de schoonheid van het cadeau niet zien? Niet omdat ze niet willen, maar omdat ze niet weten wat de werking van het cadeau is. Dan is er maar één oplossing; laten zien hoe het cadeau werkt.

Dit is de reden waarom deze brochure tot stand is gekomen. Wij, als Academische Opleidingsschool PO Noord-Nederland doen enorm veel goede, inspirerende dingen. Daar zijn de mensen om ons heen en wijzelf van overtuigd. Toch is het wel eens lastig om mensen het cadeau van opleiden in school te laten gebruiken. Als men dan in aanraking komt met ons in de praktijk, dan zie je dat iedereen enthousiast is. Dat is logisch, want het cadeau werkt!

Kort gezegd: we willen dat meer mensen de meerwaarde van het opleiden in school inzien. Dat kunnen we doen door reclamecampagnes of te vertellen hoe goed we zijn. Alleen, dat past niet bij ons. We zijn namelijk best bescheiden. We hoeven onszelf niet zo nodig op de borst te kloppen. Maar de waarheid willen we graag vertellen. Daarom vind je in deze brochure de waarheid. Of nou ja, ervaringen van verschillende personen die allemaal op hun eigen manier verbonden zijn met de Academische Opleidingsschool PO Noord-Nederland.

Wij zijn overtuigd van de meerwaarde van het opleiden in school en hopen dat jij dat ook bent na het lezen van deze brochure.

Veel leesplezier!

Heidi Rubingh

Inzicht ontwikkelen in het vak

Sinds 2006 is Violet leerkracht van groep 1 & 2 op O.B.S. De Beijumkorf. Deze school is vanaf de start van de Academische Opleidingsschool PO Noord-Nederland een opleidingsschool. Als opleider in school (OPLIS) begeleidt Violet studenten. Deze gedreven leerkracht vertelt enthousiast over deze werkzaamheden.

ELKE ERVARING VORMT

Een vak leer je pas echt in de praktijk. Dat is meer dan waar dan ook van toepassing in het onderwijs! Als student leg je misschien zo uit waarom een kleuter een woede-uitbarsting krijgt en hoe je dan moet handelen. In theorie kom je altijd wel tot een goed einde, terwijl de leerling in de praktijk best eens kan gaan gillen, weglopen en tegendraads kan blijven...

Tja, hoe reageer je dan? Wat doe je als er echte gevoelens bij komen kijken? Als leerkracht in opleiding kun je zo'n gebeurtenis natuurlijk verwerken, maar je kunt deze ervaring ook benutten om aan te werken. Studenten die zich actief willen ontwikkelen, zijn typisch studenten voor de Academische Opleidingsschool. Daarmee gaat Violet graag aan de slag!

THEORIE ALS STARTPUNT

"Elke woensdagochtend begeleid ik derdejaarsstudenten. Samen gaan we aan de slag met een bepaald onderwerp. Dit kan een vak zijn, maar ook een praktijkvoorbeeld zoals een kleuter met een woede-uitbarsting. Studenten dragen zelf vraagstukken aan die ze graag willen bespreken. De eerste stap is theorie; welke kennis moet je over het onderwerp hebben? Maar het is echt niet zo dat we die woensdagen alleen maar theorie behandelen hoor! De meerwaarde zit hem juist in de combinatie theorie en praktijk."

"Natuurlijk is een theoretische basis belangrijk om meer te snappen van het onderwijsproces, de pedagogiek en didactiek. Zo kun je de complexe werkelijkheid wat beter overzien en met collega's vakinhoudelijk zaken bespreken. Maar daadwerkelijk inzicht hebben in de praktijk, het ontwikkelen van je eigen professionele houding en het trainen van omgaan met specifieke situaties? Dat leer je juist door actief te leren in de praktijk."

"Studenten dragen zelf vraagstukken aan die ze graag willen bespreken. Als we iets bespreken, dan proberen we het gelijk."

DUBBEL WINST

"Mijn werkkantoor zit vlakbij mijn klas. Dat is heel prettig. Als we iets bespreken, dan proberen we het gelijk. Stel we hebben het over observatiemethodiek in de onderbouw, dan pakken we gelijk het materiaal dat beschikbaar is. Vervolgens kunnen we zo de klas in om te oefenen. Dat is dubbel winst! De leerling én student leren op dat moment letterlijk van elkaar."

"Om studenten te begeleiden heb je als begeleider vaardigheden nodig, die continu moeten worden doorontwikkeld. Het vervullen van de rol van opleider beperkt zich niet tot die ene dag in de week dat de student op school is. Hoe begeleid je zo'n student? Hoe weet je zeker dat je het kunt? Dan komt de meerwaarde van een academische opleidingsschool om de hoek kijken."

Violet Kooyker

👤 Opleider in school (OPLIS) &
leerkracht groep 1 & 2
📍 O.B.S. De Beijumkorf in Groningen

"Ik begeleid studenten op O.B.S. De Beijumkorf. Wij zijn verbonden met de PA (Pedagogische Academie, Hanzehogeschool). Alle leerkrachten bij ons op school hebben een coachcursus gevolgd. Hier hebben we geleerd hoe we ons vak goed kunnen overbrengen aan studenten en hoe wij ze kunnen begeleiden. Nog een voordeel is dat De Beijumkorf bekend is met het curriculum van de PA. Hierdoor kunnen we snel schakelen tussen de lesstof die de studenten aangeboden wordt en de uitvoering in de praktijk bij ons op school."

"HELEMAAL IN MIJN ELEMENT"

"Persoonlijk ben ik het meest in mijn element als ik kennis kan overdragen. Als ik zie dat een student inzicht krijgt in wat het vak inhoudt en hoe je het kunt uitvoeren, dan geeft dat mij voldoening. Daarnaast ben ik ook een leerkracht die blij kan worden als een kind vooruitgaat. Of het nou bij een kleuter of bij een student is, ik word blij als ik ontwikkeling zie en daar iets aan heb bijgedragen."

Sandra van Dijk

👤 **Opleider in school (OPLIS) –
Bovenschools stagecoördinator –
Coach inwerktraject onderwijs**
📍 **Plateau Integrale Kindcentra
in Assen**

Doen wat je wilt leren

Begin 20 was Sandra toen ze begon als leerkracht van de bovenbouw op Kindcentrum De Marskramer. Inmiddels zijn we vijftien jaar verder en staat Sandra niet meer voor de klas. Ze is bovenschools werkzaam in verschillende functies. Ze neemt ons graag mee in haar ervaring als opleider in school.

EEN ROZE OLIFANT

Het is donderdagmiddag als Suus (7 jaar) thuis komt met een oefenblad vol sommen. Tijdens de thee beginnen Suus en haar mama Britt aan de sommen. Hoeveel ze ook oefenen, Suus begrijpt het niet. Haar moeder probeert het uit te leggen, maar het lijkt wel alsof ze allebei in een andere taal praten. Dan vraagt Britt: "Suus, als ik zeg: 'roze olifant', wat zie je dan in je hoofd?" Suus kijkt haar verongelijkt aan: "Zo'n olifant bestaat niet!". "Maar als je er nu aan moet denken, hoe zie je het dan in je hoofd?" vraagt haar moeder weer. Suus aarzelt. "Eh.. ik zie de letters voor me, zoals je het schrijft. En jij?" Britt begint te lachen

en het kwartje valt: "Ik zie een plaatje van een roze olifant!".

Een verhaal dat echt is gebeurd. Met de beste bedoelingen legt de moeder de sommen uit vanuit haar eigen perspectief. Maar iedereen leert anders en het uitleggen hierop afstemmen, maakt het verschil. Daar is ook Sandra zich van bewust.

HOE LEER JIJ?

"Als studenten bij ons binnenkomen heb ik voor iedereen dezelfde vraag. Namelijk: 'op welke manier leer jij voor een toets?' Hier zitten echt verschillen tussen. De ene student heeft een fotografisch geheugen en hoeft maar één keer de tekst te lezen, de ander maakt een samenvatting en een derde maakt tekeningen om de theorie te onthouden. Als ik weet hoe ze leren, geeft dat mij inzicht en weet ik ook hoe ik dingen kan uitleggen of aanpakken."

"De kunst is om een veilige omgeving te creëren, zodat de studenten eerlijk durven te zijn. Daar leert iedereen het meeste van!"

VIND HET UIT

Maar hoe maak je dan het verschil? Hoe begeleid je studenten op zo'n manier dat ze het beste uit zichzelf naar boven halen? Heb je wel tijd om alle studenten de juiste begeleiding te geven?

"De woensdagochtend is gereserveerd voor de zes studenten die ik begeleid. We starten altijd met een vragenronde: 'hoe gaat het met je?', 'Waar loop je tegenaan?' en 'Waar ben je tevreden over?'. Sommige onderwerpen kunnen best lastig zijn. De kunst is om een veilige omgeving te creëren, zodat de studenten eerlijk durven te zijn. Daar leert iedereen het meeste van!"

"Dat is ook de insteek om studenten vooral zelf te activeren. Begeleiding betekent niet dat ik continu hun hand vasthoud. De studenten moeten initiatief nemen. Als we een overleg hebben, dan regelt de student de overlegruimte. Ik faciliteer, in plaats van dat ik alles voor ze regel. Dat is af en toe wel lastig hoor! Mijn valkuil is dat ik alles wel voor ze wil doen. Daar worden ze alleen niet beter van. Ik denk dat studenten er meer aan hebben dat ze een proactieve houding aannemen, daar leren ze juist van!"

LASTIGE OUDERS

Het mooie aan de academische opleidingsschool is dat de student leert wat hij of zij zelf graag wil leren tijdens de stageperiode. Daarom vraagt Sandra haar studenten wat hun leerdoelen zijn en hoe zij dit kan faciliteren.

"Een tijdje geleden zijn we aan de slag gegaan met het onderwerp 'ouders'. Eén van de studenten gaf aan dat hij hier graag mee wilde oefenen. Oudergesprekken kunnen best lastig zijn. Ouders hebben het beste met hun kind voor, maar soms stroomlijnen de verwachtingen van ouders niet met de adviezen van school. Hoe feitelijk je als leerkracht dan ook wilt blijven, bij ouders komen er gevoelens bij kijken en dan kunnen gesprekken stroef gaan. Daarom hebben we een fictief oudergesprek nagespeeld en hebben we het gesprek gefilmd."

Vooraf bespreken we de opbouw van het gesprek en doe ik voor hoe we elkaar feedback geven. Dan gaan de studenten aan de slag. Vaak pakken ze het meteen op, zo ook tijdens dit gesprek. De ene 'ouder' met een enorme frons, de andere zat vreselijk onverschillig aan tafel. De 'ouders' waren ook echt aan het bekvechten. Het mooiste was, dat de 'leerkracht' recht overeind bleef. Dat is voor mij echt een geluksmoment, daar haal ik voldoening uit!"

EEN KLEINE STAP VOOR DE MENS...

Wanneer is voor Sandra een stage nu écht geslaagd? Lang denkt Sandra hier niet over na. "Als studenten het idee hebben dat ze een stap hebben gemaakt. Het maakt mij niet uit op welk vlak ze die stap maken, als ze de stap maar maken. Dan ben ik tevreden en trots op de mogelijkheid die de academische opleidingsschool ze daarbij geboden heeft."

Student en school hebben veel aan elkaar

Twee jaar geleden werd Alyt directeur van basisschool De Feniks in Groningen. Hiervoor werkte ze als directeur op een andere basisschool. De overeenkomst tussen deze twee scholen? Beide zijn ze academische opleidingsscholen. Als directeur wist ze dus precies wat haar te wachten stond en wat men van haar verwachtte!

WELKOM HETEN, WELKOM VOELEN

"Welkom in ons team collega, fijn dat je er bent!" Als je dat als stagiaire hoort kijk je misschien gek op. Je wordt gezien als volwaardig teamlid en dat doet wat met je. Je voelt je snel thuis, geeft eerder je mening en durft hulp te vragen én te geven. De stage wordt zo een periode waarin zowel de student als de school veel aan elkaar hebben! En dat is precies hoe Alyt een stageperiode ziet bij haar op school.

"Het onderwijs sluit naadloos op elkaar aan. Daarmee wordt het veel betekenisvoller. Zo werken we pas echt samen aan een rijke leeromgeving!"

GOEDE BEGELEIDING: EEN WARM WELKOM

"Ik vind het heel belangrijk om samen de studenten een welkom gevoel te geven. Zo ervaren ze dat ze altijd mee mogen kijken en overal bij mogen zijn. In mijn team probeer ik de collega's enthousiast te maken om studenten zo goed mogelijk te begeleiden. Daar hoort ook een warm welkom bij! Je merkt dat studenten hier veel aan hebben. Op deze manier voeren ze de opdrachten beter uit en zijn veel gemotiveerder, zowel tijdens als na de stage. Pas afgestudeerde leerkrachten zijn dan veel beter uitgerust doordat ze al zoveel hebben meegekregen en meegekeken."

SAMENWERKING HEEFT IMPACT

Voor elke basisschool kunnen studenten van toegevoegde waarde zijn. Wat is de visie van basisschool De Feniks hierop; op welke manier dragen studenten bij?

"Dat studenten toegevoegde waarde hebben, is niet slechts een fabeltje of mooi marketingpraatje. Juist niet! We geloven hier echt in, daarom zijn wij een academische opleidingsschool. Twee belangrijke speerpunten van de academische opleidingsscholen zijn begeleiding én onderzoek. In de praktijk betekent dit dat studenten een onderzoek doen naar een bepaald vraagstuk dat bij ons op school leeft. Ze hebben wel inspraak in het onderwerp hoor! En als ze het onderwerp leuk vinden en de juiste begeleiding krijgen, dan heb je hier als school heel veel aan. Aan het einde van het onderzoek geeft de student aanbevelingen, waar wij iets mee kunnen doen. Daar wordt het onderwijs écht beter van!"

"Het zit hem niet alleen in de begeleiding en onderzoek, maar ook in de aansluiting met de PA (Pedagogische Academie, Hanzehogeschool). Doordat wij op de hoogte zijn van het curriculum van de PA, weten we wat studenten hebben geleerd of gaan leren. We kunnen dan heel goed op de theorie aansluiten op de werkvloer. Het onderwijs sluit nu naadloos op elkaar aan. Daarmee wordt het veel betekenisvoller. Zo werken we pas echt samen aan een rijke leeromgeving!"

WARM HART VOOR DE STUDENT

"Als je eenmaal een academische opleidingsschool bent, is het duidelijk dat er ambitie op school is. Er wordt constant gewerkt aan het begeleiden van studenten en het faciliteren van de onderzoeken die zij uitvoeren. Directie en opleiders leiden dit op meerdere manieren in goede banen."

"Vier keer per jaar ga ik naar een bijeenkomst waar alle directeurs van academische opleidingsscholen samenkomen. We bespreken hoe het gaat, wat er beter kan en hoe we de toekomst voor ons zien. Daarnaast bespreek ik met onze opleider in school hoe we dat plan voor de studenten gaan uitzetten. We bepalen samen wat we de studenten willen bieden. Verder monitor ik de begeleiding van de coach vanuit de school. Ik draag het project een ontzettend warm hart toe. Ik vind het namelijk erg belangrijk om studenten een rijke leeromgeving te bieden."

Alyt Landman

Directeur

Basisschool De Feniks in Groningen

(On)zeker van je zaak

Toen Pim in het eerste jaar van de PA (Pedagogische Academie, Hanzehogeschool) zat, werd zij direct enthousiast toen zij studenten hoorde over de academische opleidingsschool. Twee jaar later besloot ze na een tweede voorlichting stage te lopen bij één van deze academische opleidingsscholen. En ze heeft er nog geen moment spijt van gehad!

VOLOP VRAGEN

Kan ik het wel? Is het niet heel stom wat ik nu zeg? Ben ik wel geschikt om leerkracht te worden? Volop vragen die de meeste studenten niet onbekend zijn. Logische vragen ook, want de studietijd is een periode waarin je jezelf ontwikkelt en tegen grenzen aan kunt lopen. Hoe fijn is het dat je hier dan over durft en kunt praten en daar de juiste begeleiding bij krijgt? Pim weet hier alles van!

TWIJFEL OVER MIJN KUNNEN

"Tijdens mijn stage worstelde ik echt met mezelf. Ik was continu aan het denken en mijn hoofd stond nooit stil.

Ik was bang dat ik het niet goed genoeg deed. Gelukkig liep ik stage op een academische opleidingsschool. Daar hadden we elke woensdagochtend een bijeenkomst met alle studenten die stage liepen bij één van de drie academische opleidingsscholen in Assen. Tijdens zo'n bijeenkomst heb ik mijn gevoelens besproken met mijn medestudenten. Daar ontdekte ik dat ik eigenlijk heel goed bezig was en al heel veel had gedaan. Dat gaf mij heel veel rust."

ZELFVERTROUWEN ONTWIKKELEN

Bekend is dat studenten de intervisie als prettig ervaren. Individueel of gezamenlijk bespreken zij met de opleider in school zaken waar ze tegenaan lopen. Er is volop tijd om vragen te stellen en ervaringen uit te wisselen.

Pim van Ark

👤 **Stagiaire**

📍 **Kindcentrum De Heksenketel
in Assen**

"Ik ontdekte dat ik eigenlijk heel goed bezig was en al heel veel had gedaan. Dat gaf mij heel veel rust."

"Bij de academische opleidingsschool leer je om zelf de touwtjes in handen te nemen. Je geeft zelf aan wat je graag wilt oefenen. Met mijn opleider in school heb ik besproken dat ik graag meer het contact met ouders wil oefenen. Hoe verloopt dat contact en hoe pak je dat aan? We zijn toen samen oudergesprekken gaan oefenen aan de hand van casussen en toneelstukjes. Daardoor kreeg ik echt zelfvertrouwen en heb ik uiteindelijk ook zelf oudergesprekken gevoerd. Ja, dat die ruimte er is, is echt wel heel fijn."

WAARDEVOLLE BIJDRAGE

"In het tweede half jaar ben ik samen met een medestudent aan de slag gegaan met het onderzoek. Ons onderzoek ging over unitonderwijs. Mijn stageschool heeft dit onderwerp aangedragen. Kortgeleden is de school gestart met deze wijze van onderwijs geven. Ze waren erg benieuwd naar de ervaringen van leerkrachten en leerlingen. Uiteindelijk hebben we door interviews en enquêtes data verzameld. Op de laatste schooldag hebben we een presentatie gehouden over onze bevindingen en conclusies. Het leukste vind ik dat de school met de aandachtspunten aan de slag gaat! Dan weet je dat je ook van meerwaarde bent voor de school!"

DAAROM EEN ACADEMISCHE OPLEIDINGSSCHOOL

Is stagelopen bij een academische opleidingsschool van meerwaarde? Daar hoeft Pim niet lang over na te denken. "Een stage bij een academische opleidingsschool raad ik iedereen aan. Eerst dacht ik dat ik veel meer tijd kwijt zou zijn. Dat er meer van je verwacht wordt en je dus veel meer moet doen. Maar dat is echt niet het geval. Doordat je als student veel meer begeleiding krijgt, kost het uiteindelijk zelfs minder tijd! De tijd wordt namelijk veel efficiënter gebruikt. En dat is niet het enige. Door het onderzoek heb ik ook heel veel geleerd. Praktische dingen, zoals contact met de opdrachtgever. Maar ook theoretische dingen zoals een theoretisch kader opstellen. Dat is allemaal nieuw voor mij. Juist heel fijn voor mijn scriptie die ik in het vierde jaar ga schrijven!"

Een goede investering van tijd en inzet

Min of meer toevallig kwam Tess terecht op De Markskramer in Assen. In eerste instantie niet direct heel enthousiast over een academische opleidingsschool; extra tijd, extra werk... Dát is nu wel anders. "Een stage bij een academische opleidingsschool? Dat kan ik iedereen aanraden!"

HET LOOPT (ALTIJD?) ANDERS

Elk jaar is dierendag weer een bijzondere dag voor veel kinderen. Ze vertellen honderduit over de extraatjes die ze aan hun huisdieren hebben gegeven. Hoe lief ze wel niet zijn voor hun cavia of hamster. Uiteraard wil je daar als leerkracht in opleiding op inspringen. Tijdens het voorbereiden van de dag bedenk je van alles. Bij rekenen heten de sprongen op de getallenlijnen kronkelende slangen en bij wereldoriëntatie heb je het uiteraard over dieren in de natuur. Als je 's avonds klaar bent met de lesvoorbereiding zet je tevreden een punt achter de laatste zin. Dit heb je zo goed voorbereid dat het vast een super leuke dag gaat worden.

De volgende dag komt Lev op school met een beteuterd gezicht. Hij vertelt niet wat er is, maar er is iets. Je legt het naast je neer en begint vol enthousiasme te vertellen over de kronkelende slangen. Lev kijkt steeds verdrietiger en begint ineens te huilen. Je vraagt wat er is en het hoge woord komt eruit. Zijn cavia lag vanochtend dood in zijn hok, dat terwijl hij nog wel zo'n lekker snoepje had gekocht voor dierendag. In plaats van de focus op dierendag, ligt de focus op iets verdrietigs. Weg lesplan, weg idee. Had je dit kunnen voorkomen?

"Door de uitleg snap ik wat de bedoeling is en kan ik de theorie beter toepassen."

FOCUS OP HET DOEL HOUDEN

"Soms verloopt een les inderdaad niet zoals je het van tevoren hebt bedacht en besproken. Je kunt daar heel krampachtig over doen, maar dat heeft niet zoveel zin. Het is vooral belangrijk dat je het doel behaalt. Het doel behalen is belangrijker dan de weg ernaartoe te bepalen. Dat is iets wat ik tijdens mijn stage met mijn opleider in school besprak. Wat is nu precies mijn doel en wat is écht belangrijk? Dat is belangrijk om als leerkracht voor ogen te houden."

ZELFVERTROUWEN GENOEG

"Het is heel prettig om allerlei zaken met je opleider in school te bespreken. Ik vind het fijn dat we elke week samen zitten en aan de slag gaan met mijn vragen. Een handelingsplan opstellen vind ik best lastig. Waar begin je bij zo'n plan? Samen met mijn opleider in school begonnen we aan dit vraagstuk. Door haar uitleg snap ik wat de bedoeling is en kan ik de theorie beter toepassen. Maar dat niet alleen, ook de oudergesprekken bespreken en oefenen we uitgebreid. Na een tijd krijg je dan genoeg zelfvertrouwen om het zelf te doen!"

Tess van der Steege

Stagiaire

Kindcentrum De Markskramer in Assen

WAARDEVOLLE WOENSDAGEN

Nu is Tess heel enthousiast over de academische opleidingsschool. Maar dat is niet altijd zo geweest. De keuze voor De Markskramer in Assen was dan ook niet helemaal bewust.

"De PA (Pedagogische Academie, Hanzehogeschool) wees mij de stage op De Markskramer toe. Een academische opleidingsschool... Ik was niet gelijk enorm enthousiast. Zeg maar rustig dat ik een beetje baalde. Dat kwam vooral doordat ik elke woensdag naar mijn stageschool moest. Hierdoor kon ik niet meer werken en tja, dan loop je wel inkomsten mis. Maar toen ik eenmaal van start was gegaan merkte ik al snel hoe waardevol die woensdagochtenden zijn. Door samen te werken aan opdrachten en praktijkvragen, leer je veel meer."

"Wat is nu precies mijn doel en wat is écht belangrijk? Dat is belangrijk om als leerkracht voor ogen te houden."

EEN WELKOM GEVOEL

"Ik voel me enorm welkom! Vaak lopen stagiaires op hun stageschool een beetje verloren rond. Dat is bij ons een wereld van verschil. Onze opleider in school betreft ons echt bij het team. We zitten in de pauze gezamenlijk in de teamkamer en stagiaires mogen studiedagen bijwonen die teamleden volgen. Je voelt je hierdoor veel meer betrokken bij je stageschool."

EEN AANRADER

"Van het onderzoek heb ik veel geleerd. Vooral om feitelijk en zakelijk te schrijven. Dat is echt een goede voorbereiding op mijn scriptie van volgend jaar. Maar dit is niet het enige. De koppeling tussen de theorie en de praktijk is heel helder en het mooie is dat je het gelijk kunt toepassen. Je leert het vak én je leert om te gaan met gebeurtenissen in de praktijk. Een stage bij een academische opleidingsschool? Dat kan ik iedereen aanraden!"

Willemijn van der Laan

👤 **Adjunct-directeur speciaal basisonderwijs**

📍 **Kindcentrum SB0 De Meander in Assen**

Meer(waarde) stages in het speciaal basisonderwijs

Sinds 2016 is De Meander een academische opleidingsschool. De Meander geeft onderwijs aan leerlingen die niet mee kunnen komen in het reguliere onderwijs. In het speciaal basisonderwijs wordt er in kleinere klassen gewerkt en krijgen kinderen meer aandacht. Willemijn vertelt hoe het is om in het speciaal basisonderwijs een academische opleidingsschool te zijn.

LEREN SIGNALEREN

Het is dinsdagochtend in groep 5. Esmee staat als pas afgestudeerde leerkracht voor de klas en geeft klassikaal uitleg. Ze kijkt rond en ziet zoals altijd Roel afdwalen. Hij is druk bezig om propjes naar Lisa te gooien. "Roel, let jij ook even op?" Roel hoort het niet. "Roel, hou op met propjes gooien en let op." Met een boze blik kijkt hij naar Esmee. Ze ziet zijn ogen en weet dat het weer zover is, Roel krijgt een

woedeaanval. "Maar Lisa schuift de hele tijd expres mijn tafel aan de kant! Je hebt gewoon de pik op mij, ik krijg altijd overal de schuld van!" De moed zakt Esmee in haar schoenen, elke dag is het weer raak. Ligt het aan haar kunnen als leerkracht? Of is Roel misschien op een andere basisschool beter af?

SPECIAAL BASISONDERWIJS ALS ACADEMISCHE OPLEIDINGSSCHOOL

"Veel leerkrachten uit het reguliere onderwijs zijn nog nooit op het speciaal basisonderwijs geweest. Ze weten vaak niet eens precies wat voor soort onderwijs wij aanbieden. Hierdoor herkennen ze minder snel wanneer een leerling beter past bij het speciaal basisonderwijs. Daarom vind ik het een groot voordeel dat wij als speciale basisschool nu een opleidingsschool zijn."

"Veel leerkrachten uit het reguliere onderwijs zijn nog nooit op het speciaal basisonderwijs geweest."

STAGES OP HET SPECIAAL BASISONDERWIJS

Voordat De Meander een academische opleidingsschool werd, waren er veel minder stagiaires. Zeg maar gerust dat het lastig was om studenten binnen te halen. De meeste studenten gaan namelijk naar reguliere basisscholen. Door de start als academische opleidingsschool is daar verandering in gekomen. We hebben nog nooit zoveel stagiaires gehad! Hierdoor is er meer ruimte voor onderzoek, maar ook onze leerkrachten hebben veel aan de stagiaires. Studenten nemen taken van leerkrachten over, waardoor leerkrachten onze leerlingen meer aandacht kunnen geven."

"Studenten die bij ons stagelopen, weten na hun stage precies wat het speciaal basisonderwijs inhoudt. Als ze na hun studie weer terecht komen in het regulier basisonderwijs hebben ze hier profijt van. Ze herkennen bepaald gedrag en weten wanneer een kind beter tot zijn recht komt in het speciaal basisonderwijs. Zo heeft de stageperiode niet alleen invloed op onze eigen leerlingen, maar ook op andere leerlingen die beter passen bij speciale basisscholen."

ONDERZOEK WAT PAST

"Voordat we een opleidingsschool werden, ben ik samen met een paar collega's naar basisscholen gegaan die al aangesloten waren bij de academische opleidingsschool PO Noord-Nederland. We kwamen er toen achter dat de academische opleidingsschool op elke school weer anders ingericht wordt. Dat is fijn, want elke school zijn eigen ontwikkelingen en daar bijbehorende onderzoeksvragen."

"Dat betekent niet dat wij de studenten opdragen om iets te doen. Wanneer een student bij ons onderzoek komt doen, dan laat ik hem of haar niet uit een stapel onderwerpen kiezen die wij al klaar hebben liggen. Ik vraag eerst waar de student affiniteit mee heeft en wat ze leuk vinden om te onderzoeken. Zo wilden twee studenten onderzoek doen op het gebied van lezen. Dat heb ik teruggekoppeld aan mijn team. Vanuit mijn team kwam hier al vrij snel reactie op. Er was behoefte aan onderzoek naar het lezen van Engelse teksten. Op deze manier matcht de behoefte van het team met de interesse van de studenten. Daar krijg je betere onderzoeken en gemotiveerde studenten van."

"Ze herkennen bepaald gedrag en weten wanneer een kind beter tot zijn recht komt in het speciaal basisonderwijs."

Onderwijsinnovatie; vernieuwen naar een betere kwaliteit!

Al zestien jaar is Ria werkzaam als begeleider binnen de PA (Pedagogische Academie, Hanzehogeschool). In de praktijk betekent dit dat ze projectleider is van de opleiders in school (OPLIS). Met haar functie is ze de verbindende schakel tussen de OPLIS, docenten en het managementteam van de PA. Ze vertelt wat dit in de praktijk betekent.

CONTINU VERBETEREN

Onderwijsinnovatie. Een populair woord binnen onderwijsland. Niet alleen op basisscholen, maar ook zeker op het middelbaar en hoger onderwijs is dit een item waar hard aan gewerkt wordt. Vernieuwing en verbetering is juist goed. Het houdt je als school scherp en komt de kwaliteit ten goede. Ook de academische opleidingsschool is ontstaan uit onderwijsinnovatie. Wat kunnen wij doen om de pabo-studenten nog beter te laten presteren? Een vraag die altijd centraal zal blijven staan.

EVALUTIE EN INNOVATIE

“Hoe leveren we kwaliteit? Wat kunnen we nog meer voor studenten betekenen? Hoe geven we opleiden in school vorm?”

“De te behalen leerresultaten staan vast, maar de weg ernaartoe, daar heeft de student invloed op!”

Deze vragen houden mij bezig. Op zoek naar antwoorden probeer ik een stap vooruit te denken en innovatief te zijn. Gelukkig doe ik dit niet alleen. Vijftien dagdelen per jaar komen alle opleiders in school (OPLIS) op de Pedagogische Academie. We bespreken welke onderdelen van de PA worden uitgewerkt op de academische opleidingsscholen en hoe de student gebruik kan maken van de rijke leeromgeving van de academische opleidingsschool.”

“Hier komen dan nieuwe opdrachten of projecten uit. Vorig jaar hebben studenten en opleiders in school samen van twee vakken colleges bijgewoond. De opleider in school weet zo precies welke theorie er wordt aangeboden op de PA. Studenten geven dan bij hun opleider aan wat ze in de praktijk willen leren. Door beide partijen wordt dit als heel waardevol gezien. Op deze manier kan de student meer autonomie laten zien. De te behalen leerresultaten staan vast, maar de weg ernaartoe, daar heeft de student invloed op!”

“Op zoek naar antwoorden probeer ik een stap vooruit te denken en innovatief te zijn.”

VERNIEUWDE AANPAK

“Het mooiste vind ik dat niet alleen de studenten veel aan de academische opleidingsschool hebben. Leerkrachten en leerlingen van basisscholen worden hier ook beter van. Wanneer er zich bijvoorbeeld een probleem voordoet op een basisschool, dan kijken de leerkrachten hier op een andere manier naar. Ze laten het ‘nattevingerwerk’ los en voeren onderzoek uit. Dit hoeven geen enorme onderzoeken te zijn, een klein onderzoekje kan al voldoende zijn. Het gaat erom dat er beredeneerd wordt waarom iets wordt gedaan.”

ALLE STUDENTEN BETERE RESULTATEN

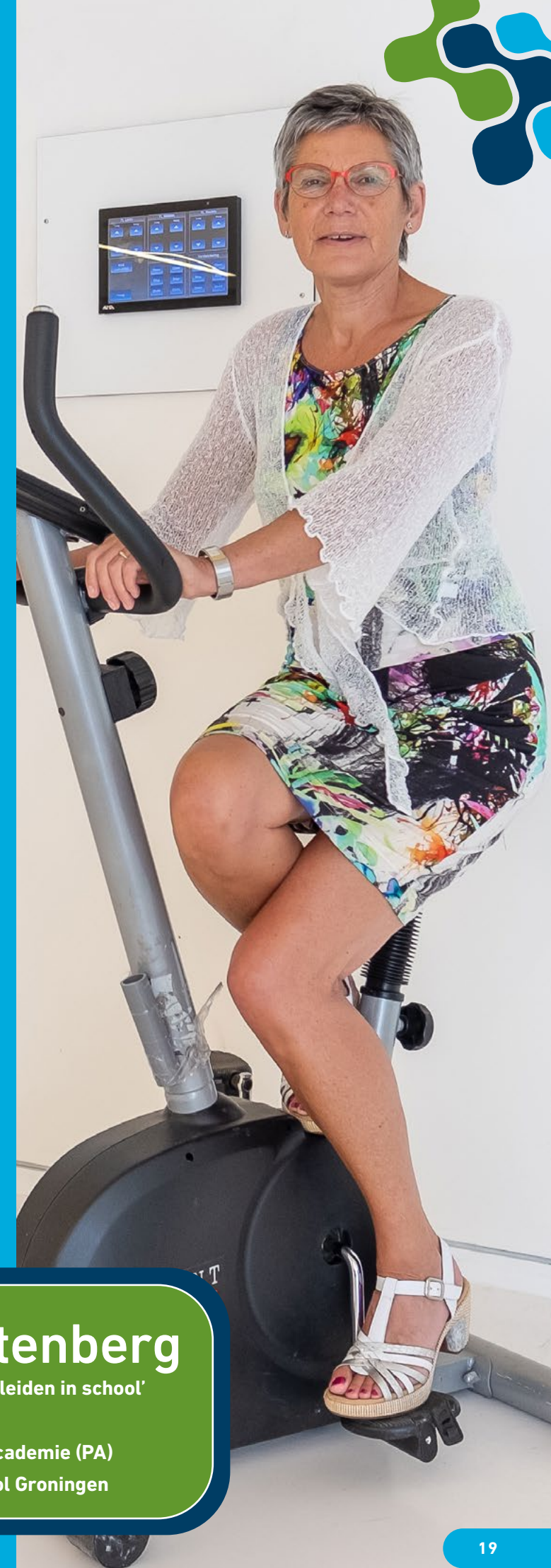
“Op dit moment komt twintig procent van de studenten op de PA terecht bij een academische opleidingsschool. Onze ambitie is dat alle studenten minimaal één keer een stage volgen bij een academische opleidingsschool. We vinden dat belangrijk, dat ze een integrale kijk op de basisscholen krijgen. Studenten worden niet alleen goed begeleid door de opleider in school, maar ze krijgen meer inzicht in het schoolbeleid en wat er in andere klassen speelt.”

“Je ziet dat studenten veel baat hebben gehad bij een stage op een academische opleidingsschool. Opleidingsstudenten halen vaak betere resultaten dan reguliere studenten. Dit komt mede doordat de studenten op de academische opleidingsschool verplicht worden om woensdagochtend met de theorie bezig te zijn. Hierdoor stijgt hun motivatie en bevordert het de werkhouding. Als studenten vervolgens aangeven dat ze meer geleerd hebben op de academische opleidingsschool dan op de PA, dan ben ik tevreden. Dat is namelijk rechtstreeks een verdienste van de opleider in school. Dan ben ik trots dat ik onderdeel ben van de academische opleidingsschool.”

Ria Logtenberg

👤 Projectleider ‘opleiden in school’ binnen de PA

📍 Pedagogische Academie (PA) Hanzehogeschool Groningen

Een plek waar je meer leert dan lesgeven

Als derdejaars student loopt Daphne stage bij KC Valkenhorst in Assen-Oost. Ze is enorm enthousiast over een stage op een opleidingsschool. Ze krijgt veel vrijheid en mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen. “Als je de kans hebt om op een academische opleidingsschool te gaan stagelopen, grijp deze kans dan met beide handen!”

ALS STUDENT VOOR EEN KLAS LEERKRACHTEN

“Wil jij anders die workshop geven?” “Ik? Maar ik ben een derdejaars pabo-student!” “Ja dat weet ik en daarom vraag ik het je ook!” “Ik weet niet of ik het kan.” “Dat maakt niet uit, ik help je hierbij.” Als student een workshop geven aan medewerkers om jouw visie over Passend onderwijs te geven. Het lijkt bijna te mooi om waar te zijn. Toch overkwam het Daphne tijdens haar stage bij de academische opleidingsschool.

“Samen met een medestudent en onder begeleiding van mijn opleider in school zijn we aan de slag gegaan met de workshop. Ik mocht mijn visie op passend onderwijs binnen de school toelichten. Heel erg leuk dat ze zo'n vertrouwen in jou als persoon hebben. Daar leer je echt van.”

ONTWIKKELEN ALS LEERKRACHT EN COLLEGA

“Dat is niet het enige wat ik zo goed vind aan mijn stage. Ik voel me echt een volwaardige collega. Je wordt betrokken binnen het team en mag altijd met iedereen meekijken. Daarnaast krijg ik veel begeleiding en verantwoordelijkheid. Tijdens het opstellen van mijn lessen bijvoorbeeld, daarin word ik heel vrijgelaten. Hierdoor heb ik mezelf niet alleen als leerkracht kunnen ontwikkelen, maar ook als collega!”

Daphne Groen

👤 Stagiaire
📍 Kindcentrum Valkenhorst
in Assen-Oost

“Tijdens het opstellen van mijn lessen bijvoorbeeld, daarin word ik heel vrijgelaten.”

“Nu moet ik zeggen dat je als opleidingsstudent ook wel tot een aparte groep behoort. Dit klinkt een beetje gek, maar je krijgt veel meer begeleiding en je hebt altijd een plek waar je naartoe kunt gaan met vragen, zorgen of ideeën. Ik kan bijvoorbeeld mijn opleider in school vragen of ze mijn les wil observeren. Als ik geen grip krijg op mijn klas, dan legt mijn opleider in school uit waar dit aan ligt. Dit pak je dan tijdens je volgende les gelijk op! Maar dat is niet het enige, de vorm is ook anders. Opleidingsstudenten volgen extra colleges, maar hebben ook vrijstelling voor bepaalde colleges, omdat ze op de academische opleidingsschool al bezig gaan met de studiestof.”

ONDERZOEK DAT ZIN HEEFT

Het zijn niet alleen de stagiaires die bij hun opleider in school aankloppen wanneer zij een probleem ervaren. Het is een wisselwerking. De opleider in school legt namelijk ook problemen en vraagstukken van de school bij stagiaires neer. Daar kan de student dan een onderzoek naar doen.

“Naast taal en rekenen, leren kinderen op school sociale vaardigheden zoals functioneren in een groep. Mijn onderzoek gaat over welke wensen en eisen leerkrachten stellen aan een nieuw sociaal-emotionele-ontwikkelingsmethode.

De leerkrachten op mijn basisschool hebben de methode al gekozen. In mijn onderzoek ga ik daarom op zoek naar de diepere laag; waarom heb je voor deze methode gekozen?”

“Vanuit de literatuur hebben we gekeken welke aspecten van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen het meest belangrijk zijn en elk jaar weer terugkomen. Hier kwamen vier domeinen uit. Op basis van deze vier domeinen hebben we interviews opgesteld voor de leerkrachten. Daarnaast heb ik ze enquêtes toegestuurd, deze worden op dit moment ingevuld. Ik ben erg benieuwd wat er precies uitkomt.”

“Op een academische opleidingsschool doen studenten altijd onderzoek naar vraagstukken die op de basisschool leven. Daarom voelt dit onderzoek voor mij veel nuttiger. Ik onderzoek iets waar collega's echt tegenaan lopen. Ze hebben er iets aan als ik dit onderzoek doe. Het wordt hierdoor veel tastbaarder. Dit motiveert ontzettend.”

“Ik onderzoek iets waar collega's echt tegenaan lopen.”

Onderzoek verbindt theorie en praktijk

Herna twijfelde geen seconde toen ze gevraagd werd of ze coördinator onderzoek wilde worden. “Natuurlijk! Dat is net iets voor mij!” Dus startte ze acht jaar geleden bij de Borgmanschool in Groningen. Wat dat precies is? Dat vertelt Herna je graag.

ONDERZOEK ALS VERBINDER

Misschien ken je het wel. Op televisie is ooit een programma uitgezonden waarin gekeken wordt naar projecten die niet het gewenste resultaat opleveren en totaal geflopt zijn. Als de presentator doorvraagt komt het vaak op hetzelfde neer. Een project is aan de tekentafel bedacht en uitgevoerd, maar blijkt in de realiteit totaal niet te werken. Simpelweg doordat de kloof tussen de theorie en de praktijk te groot is. Zonde, want dat kost veel geld, tijd en inspanning.

EFFECTIEF ONDERZOEK

“We doen veel onderzoek naar vragen die op school leven. Een voorbeeld hiervan is dat leerlingen moeite kunnen hebben met het leren van de tafels. Als leerkracht kun je dan eindeloos blijven oefenen. Er is ook een andere manier. Je kunt je afvragen waarom die tafels zo lastig zijn. Een onderzoek kan dan uitwijzen hoe je op een leuke, effectieve manier de leerlingen de tafels aanleert. De kloof tussen theorie en praktijk wordt zo gedicht.”

SAMEN ONDERZOEK STIMULEREN

“Studenten onderzoeken vraagstukken die er binnen de school zijn. In mijn functie coördineer ik de onderzoeken van alle studenten die op de Borgmanschool stagelopen.

“Een onderzoek kan dan uitwijzen hoe je op een leuke, effectieve manier de leerlingen de tafels aanleert.”

Studenten kunnen mij zien als een soort ‘critical friend’. Ik denk graag mee over de opzet en inhoud van een onderzoek. Daarnaast stimuleer ik ook mijn collega’s om de studenten zo goed mogelijk te helpen. Ik betrek mijn teamleden door hen een goede onderzoeksagenda te laten opstellen, onderzoeksvoorstellen aan te dragen en kritische vragen over het onderzoek te stellen.”

DE WERKING VAN LEERPLEINEN

“Uiteraard ben ik als coördinator onderzoek zelf ook actief met onderzoek. Ik voer geregeld onderzoek uit, bijvoorbeeld naar het welzijn van kinderen op leerpleinen. Momenteel zitten leerlingen in een klas op basis van hun leeftijd. Leerkrachten geven dan op verschillende niveaus les aan de leerlingen. Leerpleinen daarentegen, zijn open ruimtes buiten de klaslokalen. Elke groep leerlingen gaat op hun eigen niveau aan de slag met de lesstof. Op deze manier kunnen kinderen meer ondersteuning krijgen of juist zelfstandig aan de slag. Wel behoudt elke leerling een eigen stamgroep met een eigen lokaal.”

**Herna
Bouwknecht**

Coördinator onderzoek
Borgmanschool in Groningen

“We stimuleren kinderen om een onderzoekende houding aan te nemen.”

“De Borgmanschool heeft nu vijf locaties, maar gaat terug naar drie. De scholen worden allemaal Integrale Kindcentra en gaan samenwerken met de kinderopvang. Verder wordt er rekening gehouden met het feit dat er op leerpleinen gewerkt gaat worden. Dat is een hele transitie.”

“Maar draagt dit alles wel bij aan het welzijn van de leerlingen? Samen met studenten van de opleiding Sociologie heb ik daar onderzoek naar gedaan. De studenten hebben eerst onderzocht hoe de leerlingen het nu in de klas vinden. Daarnaast hebben ze een theoretisch onderzoek gedaan. De uitkomst was dat het belangrijk is dat de leerlingen wel een eigen klaslokaal en een vaste coach hebben.”

“Met alle leerkrachten en leerlingen hebben we een oefendag op de leerpleinen gehad. Zodat de overgang niet zo groot is.

Na de oefendag hebben de studenten een enquête bij de leerlingen afgenomen. Een belangrijke constatering was dat de route op de leerpleinen niet duidelijk was voor de kinderen. Dit nemen we de volgende keer dus mee.”

KINDEREN LATEN ONDERZOEKEN

“Niet alleen studenten en leerkrachten probeer ik te enthousiasmeren voor onderzoek, maar ook de leerlingen op onze scholen. De leerlingen doen steeds meer kleine onderzoekjes op school. Een tijdje geleden hebben de kinderen onderzocht hoeveel behoefte er is aan fruit op school, omdat ze zagen dat er veel fruit overbleef. De resultaten hebben we met leerlingen besproken, en het leuke was dat ze het herkenden. Kinderen voelen zich serieus genomen. Het gevolg is dat ze zelf bezig gaan met wat er beter zou kunnen. We stimuleren kinderen om een onderzoekende houding aan te nemen. Dat is uiteindelijk ook een doel van de academische opleidingsschool.”

Academische Opleidingsschool
PO Noord-Nederland

WEBSITE

Kijk voor meer informatie over Academische
Opleidingsschool PO Noord-Nederland op:
www.aosnoord.nl

university of
 groningen

**Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences